

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Klára Vintnerová

Název práce: Srovnání ekonomického, politického a bezpečnostního vlivu USA a Číny v regionu jihovýchodní Asie za Bushovy administrativy v letech 2001-2008

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Jana Sehnálková, KAS, FSV UK

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Autorka si ve své práci klade za cíl porovnat vlivy a vazby ekonomického, politického a bezpečnostního charakteru Spojených států amerických a Číny v jihovýchodní Asii a „potvrdit, popřípadě vyvrátit hypotézu, která tvrdí, že si Spojené státy ve zmíněném období nadále udržely své výsadní postavení, jež vzestupem Číny nebylo doposud výhradně ohroženo.“ Autorka také zkoumá, zdali Čína a USA preferovaly bilaterální či multilaterální přístup ve svém působení v regionu a zdali jejich angažmá dominují otázky vojenské či ekonomické povahy.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce je napsána srozumitelně, struktura kapitol je logická. Autorka pracuje s prameny předních odborníků. V přehledu literatury mi však chybělo hodnocení pramenů, z nichž autorka čerpala pro případové studie Filipín a Indonésie.

Ve svém textu autorka nejprve popisuje obecný vývoj geopolitické situace v jihovýchodní Asii, identifikuje klíčová témata, která se diskutovala v otázkách vztahů ČLR a USA k regionu – nejprve v oblasti ekonomické spolupráce, poté v oblasti politického vlivu (soustřeďuje se zejména na otázku společných hodnot, prosazování demokracie a lidských práv) a nakonec v oblasti bezpečnostní spolupráce. V druhé části práce autorka nabízí tři případové mini-studie, v nichž ilustruje vliv USA a ČLR na Filipínách, v Barmě a Indonésii. Každá zkoumaná země se s dvěma dominantními hráči v regionu vyrovnává jinak. Zatímco Myanmar tíhne spíše k výsadní spolupráci s ČLR, která je dána především historickými vazbami a politickou ideologií, Filipíny jsou příkladem země, která sice využívá ekonomických příležitostí, která nabízí ČLR, zároveň ale i díky historickým vazbám hledá záruky své bezpečnosti u Spojených států. Indonésie je autorkou uváděna jako příklad země, která své zájmy naplňuje prostřednictvím vyvažování mezi vlivem USA a ČLR.

Práce nabízí poměrně dobrý přehled základních trendů ve vývoji postoje ČLR a USA vůči jihovýchodní Asii. Autorka však zůstává spíše na obecné úrovni, což sama připouští na s. 19. Chybějící analytická rovina dle mého názoru znemožňuje kvalitní komparaci, kterou si autorka v úvodu stanovila jako cíl práce.

V práci postrádám trochu širší diskusi základních konceptů zahraniční politiky, které USA a ČLR prosazovaly. V případě Bushovy administrativy se jednalo o tzv. Bushovu doktrínu, v případě ČLR se jednalo o tzv. Nový bezpečnostní koncept (New Security Concept), který významně ovlivnil přístup Pekingů k zahraniční politice. Právě Nový bezpečnostní koncept vyústil ve změnu čínského postoje k multilaterálním organizacím – zatímco v minulosti je Peking víceméně odmítal, po přijetí nového konceptu se o možnosti multilaterální spolupráce čínské vedení začalo intenzivněji zajímat. Přesto si dovoluji nesouhlasit s autorčím tvrzením, že Čína v JVA prosazuje multilaterální formu mezinárodní kooperace (viz např. s. 12 či s. 23). Peking vůči multilaterálním organizacím postupuje zatím spíše opatrně a doposud preferuje bilaterální jednání. Výjimkou je Šanghajská organizace pro spolupráci, jejíž fungování Peking v podstatě řídí. V případě např. ASEANu se Peking bojí internacionalizace některých pro Čínu klíčových témat, jako je např. otázka Jihočínského moře.

Na s. 15 autorka zmiňuje, že Čína disponuje raketami dlouhého doletu, jež by mohly zasáhnout až kontinentální USA a které vnímá jako potenciální odstrašující prostředek v případě konfliktu v JVA. Rakety dlouhého doletu jsou ale pro region spíše irelevantní, palčivější je problém raket středního a krátkého doletu, které představují pro oblast JVA bezprostřednější hrozbu. Pro Spojené státy se stále problematičtější stává vývoj kapacity A2/AD (Anti-access/area-denial), mezi něž patří např. protilodní střely odpalované z ponorek, jimiž ČLR nově disponuje, která by vážně mohla ovlivnit operabilitu USA v regionu.

Na s. 16 autorka zmiňuje, že „západní země z celkem pochopitelných důvodů zbraně do Číny nedodávají,“ ale již nevysvětluje, proč tomu tak je. Navíc, toto tvrzení není úplně přesné – ačkoliv západní země uvalily na prodej zbraní do ČLR embargo po masakru na Náměstí nebeského klidu, mnohé z nich (včetně ČR) obchodují s nesmrtícími zbraněmi (non-lethal weapons), s duálními zařízeními či se součástkami zbraní.

V případě teritoriálních sporů v Jihočínském moři autorka neuvádí všechny jednotlivé teritoriální nároky – např. o Paracelské ostrovy vede spor Vietnam, ČLR a Tchaj-wan (autorka uvádí jen Vietnam a Tchajwan, s. 17), částí Spratleyho ostrovu si nárokuje ČLR, Vietnam, Brunej, Filipíny, Malajsie, Tchajwan. Na s. 20 pak autorka píše o tom, že „Čína vybudovala permanentní základnu na Mischief Reef v Jihočínském moři“ – v té době sice došlo k teritoriálním sporům mezi ČLR a Filipínami ohledně teritoriálních nároků, které vedly k příklonu Manily k Washingtonu, ale o vojenské základně na korálovém útesu nelze hovořit – jde spíše o vojenské instalace. Na s. 22 autorka zmiňuje „Deklaraci o řízených částech“ – není ale jasné, co tím myslí. Jedná se o nepřesný překlad *Declaration on the Code of Conduct of Parties in South China Sea* z roku 2002?

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce je napsaná celkem čtivě, jen na některých místech by byla vhodná stylistická úprava. Gramatické chyby a chyby v interpunkci jsou spíše výjimečné. Autorce bych však vytkla chybějící odkazy na použitý zdroj – zejména u některých tvrzení či statistických údajů – např. na s. 16 se píše, že „[N]ěkteré odhady ale udávají, že ve skutečnosti mohl být čínský rozpočet v daném roce 3x větší“, či na s. 23 autorka uvádí, že Čína poskytla „na bezpečnost Filipín 1 milion dolarů“, aniž by byl uveden zdroj.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Práce nabízí přehlednou obecnou studii klíčových témat v přístupu ČLR a USA k jihovýchodní Asii. Autorka dobře identifikuje základní problémy a trendy, práci však chybí hlubší analytická rovina. Práce je tak spíše popisem než analýzou, která by umožnila srovnání přístupu obou zemí.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Jaké změny v zahraničněpolitickém přístupu Číny vyplývají z Vaší analýzy?

Jak se do zahraniční politiky USA v regionu JVA promítla tzv. Bushova doktrína?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práce i přes výše zmíněné výtky splňuje podmínky kladené na bakalářské práce, a proto ji doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou **velmi dobře**.

Datum:

13. ledna 2014

Podpis:

Pozn.: Hodnocení pište k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.